

Vervelen en Vernieuwen

Jules Keeris (16 april 2020)

Door de noodgedwongen thuisisolatie besef ik meer dan ooit hoe een belangrijk deel van mijn leven (en zelfs mijn zingeving) wordt vertegenwoordigd door mijn werk. Natuurlijk, ook overige activiteiten gaan niet door: ik mag niet voetballen, niet naar PSV, niet uiteten, niet op stap. Mijn enige noemenswaardige hobby's die wel doorgang vinden zijn Temptation Island en Ex on the Beach. Maar bedenk erbij dat ik alleen woon, en je kunt je voorstellen dat mijn werk -als theatermaker- een flinke pilaar vormt in mijn dagelijks leven.

Ik vind het saai, ben onrustig en zit mezelf met regelmaat aardig in de weg. Ik vind het lastig om ermee om te gaan. Ga ik proberen de ontstane leegte op te vullen met nieuwe ideeën of ga ik proberen me *het vervelen* eigen te maken? Laatst opperde een vriend dat ik de tijd wellicht mooi kon investeren in het schrijven van een nieuw cabaretprogramma. Geen onbegrijpelijke suggestie, maar wel te kort door de bocht. Los van dat ik er nog niet over uit ben of er überhaupt een tweede programma moet komen, mist mijn tamelijk drukke hoofd de afleiding die voor rust en creativiteit zorgt. In mijn geval komen ideeën zelden wanneer ik ernaar op zoek ga. Laat staan wanneer mijn brein onder een vergrootglas ligt.

Helemaal niets doen lijkt echter ook geen optie. Ik lees momenteel het boek 'Het Leven als Tragikomedie' van filosoof en cabaretier Tim Fransen, waarin de auteur een treffende en enigszins deprimerende conclusie trekt:

"De natuur heeft ons niet gemaakt om gelukkig te zijn, maar om geluk na te jagen."

Oftewel: wij mensen kunnen maar kort stilzitten en genieten van onze verworvenheden. Sinds mijn afstuderen aan de Academie voor Theater (in juni 2018) ben ik op een spreekwoordelijke trein gesprongen. Telkens wanneer de trein tot stilstand dreigde te komen sprong ik op een andere. Wanneer de trein zijn bestemming bereikte; idem. Sinds die nare pandemie zijn alle treinen tot stilstand gekomen en dwalen we wat verloren rond op het perron of in de wei.¹

Is er dan alleen maar droefenis deze dagen? De vraag stellen is hem beantwoorden, maar toch: natuurlijk niet. Los van dat ik al een tijdje baat had bij een periode van (inmiddels niet meer zo) relatieve rust, leer ik ervan. Ik kwam laatst een gesproken column tegen van toneelschrijver Peter De Graef. Hij sprak over het *leren vervelen* -waar ik eerder kort aan refereerde- als belangrijkste les in deze tijd van isolatie. Ik denk dat hij gelijk heeft. Het comfortabel zijn met enkel en alleen je eigen hoofd en eigen binnenwereld is een vaardigheid die ik me dolgraag eigen zou maken. Deze periode word ik daar noodgedwongen in getraind. Het feit dat er buiten de deur weinig is om naar te verlangen, omdat de wereld momenteel even niet meer doordraait², helpt hierbij.

Er zijn meer pluspunten. Wederom ga ik een verwijzing maken naar een boek waarin ik onlangs ben begonnen. Dat dit al het tweede boek is dat ik -als zelfbenoemd analfabeet- aanhaal, is exemplarisch voor de fase waarin ik verkeer. Evenals mijn dagelijkse avondwandeling door het Philips van Lennepark. 'De Mythe van Sisyphus' is een *essay over het absurde* van Albert Camus³, wederom een filosoof. Tijdens de lessen cultuurtheorie op de Academie voor Theater raakte ik geïnteresseerd in zijn gedachtegoed waarmee ik me -net als Tim Fransen- graag mag identificeren. Dat deze literatuur me aardig boven de pet gaat en ik mijn goedbedoelde leespoging na elf pagina's -verspreid over drie dagdelen- heb moeten staken ten spijt. Het citaat voorafgaand aan het voorwoord begrijp ik wél en is niet minder treffend:

"O mijn ziel, zoek niet het eeuwige leven, maar richt je op al datgene wat tot het mogelijke behoort."

---

¹ Herman van Veen, eat your heart out.

² Ik ga je missen Matthijs.

³ Zijn boek 'De Pest' uit 1947 staat weer in alle bestsellerlijstjes vanwege de vervelende actualiteit die het behelst.

Waar ‘het mogelijke’ eerder nog eindeloos leek in de huidige wereld, is dat momenteel een ander verhaal. Door de ‘intelligente lockdown⁴’ is er namelijk een stuk minder mogelijk. En dat is eigenlijk wel zo overzichtelijk. Plots heb ik de tijd en ruimte om belangeloos te investeren in minder urgente zaken die aanvankelijk nooit boven de zeespiegel waren gekomen. Een goed voorbeeld is een spontaan hersenspinsel waar ik onlangs gehoor aan heb gegeven: Radio Karantino FM. Een satirisch radioprogramma, waarvan ik om de paar dagen een nieuwe ‘uitzending’ in de vorm van een kort filmpje online zet. Puur voor de lol en ik verdien er geen stuiver mee. Ik vind het simpelweg leuk⁵ en ik voel ook nog eens de vrijheid om ermee te stoppen als ik het beu ben. Dat is tamelijk uniek in mijn geval.

Niet alleen voor het individu levert deze periode nieuwe inzichten op, ook voor het grotere geheel. Alles ligt plat. Grote evenementen als de Grand Prix van Zandvoort, het EK voetbal, het Eurovisiesongfestival en zelfs de Grooten met een zachte G concerten van onze Guus vinden straks geen doorgang. We mogen niet meer vliegen, niet meer naar festivals en niet meer naar de kapper. Voor diegenen die denken dat dat laatste qua omvang niet in dit rijtje past: jullie hebben mijn *coupe quarantaine* nog niet gezien. Hoe dan ook, we trekken de stekker uit de meest fundamentele zaken. Zaken waar we naar toewerkten met zijn allen. Zaken die we nooit of te nimmer zouden kunnen annuleren. Maar dat is nu tóch gebeurt. En we leven nog. Hierdoor rijst bij mij de vraag: hoe fundamenteel zijn die zaken eigenlijk echt? Of maken we ze zelf zo belangrijk? Het zou flauw zijn om weer te zeggen dat de vraag stellen gelijk staat aan de vraag beantwoorden, dus dat doe ik niet in deze. Ik sta namelijk ook al op het punt om in een ander cliché te vervallen: deze pandemie relativeert. Relativeren betekend voor mij iets positiefs. Het haalt de druk van de ketel en doet beseffen dat niets moet en alles mag⁶. Er is geen goed of fout, geen beter of slechter en gebruik vooral je parate creativiteit om dit lijstje verder aan te vullen. We mogen alles zo belangrijk maken als we zelf willen, zolang het niet in strijd is met onze menselijke normen en waarden en de zorg voor elkaar en de aarde.⁷ Ondanks dat ik nu klink als een naar opium ruikende yogaleraar is dat wel degelijk mijn bottom line.

Maar er is meer. Wellicht geeft reeds opgedane kennis de goedgezonden in de politiek meer munitie om mooi werk te verrichten. Ineens blijkt dat velen van ons prima thuis kunnen werken, wat tegelijkertijd impliceert dat we voorheen veel te veel in de auto zaten. Interessante informatie in het kader van het milieu. Mijn broer opperde het idee om ons uitgangspunt te veranderen⁸. Niet *standaard* op kantoor werken, maar enkel wanneer het *nodig is* op kantoor werken. Het zou de wegen een stuk rustiger⁹ en de lucht een stuk schoner maken. Ook blijken er plots vitale beroepen te zijn: mensen in de zorg, leraren, maar ook vakkenvullers. Laten we die erkenning verduurzamen. Empathie, saamhorigheid en behulpzaamheid zijn nu sleuteltermen in onze maatschappij. Ethisch verantwoord ondernemen lijkt te bestaan. Net als geroerd worden door kleine dingen: een bloemetje, een kaartje een grapje. Maar ook door muziek, boeken, tv-series, kunst. Wat dat betreft lijkt ook de culturele sector vitaler dan ooit¹⁰. Ik hoop van harte dat de beleidsbepalers ook dát inzien.

We zijn niet fysiek samen, maar in mijn nog bescheiden leven zag ik Nederland zelden zo verbonden. Laten we proberen om al die eerder genoemde kernwaarden niet alleen nu, maar blijvend belangrijk te maken. Ik pleit niet voor een tijdperk van verandering, maar voor een verandering van tijdperk. Ik stel voor daarin de belangrijke dingen belangrijk te maken.

---

⁴ Rutte hanteert wel een erg decadent woord voor ‘zoveel mogelijk binnenblijven’.

⁵ Ik hoop dat minstens een bescheiden deel van de mensen die ernaar kijken het ook leuk vindt. Zou me anders toch teleurstellen.

⁶ Zolang het op anderhalve meter gebeurt. Wat op zich wel een noemenswaardige kanttekening plaats bij het ‘alles mogen’.

⁷ Dat deze zin ‘een soort van rijmt’ berust op louter toeval.

⁸ Mijn broer kan dit plan op zich beter bij het kabinet opperen dan bij mij, maar ach.

⁹ Kan ik weer mooi 130 gaan rijden.

¹⁰ Hier had ik een betoog ten faveure van ‘mijn’ sector kunnen aanvragen, maar daar is dit epistel niet om begonnen.